

**[„DUP-O TĂCERE ÎNDELUNGATĂ...”]
– de Mihai Eminescu [5 iunie
1883]**

Dup-o tăcere îndelungată s-a pronunțat, în fine, și „Românul” în cestiunea Mitropoliei romano – catolice din București. În două articole deosebite se încearcă a slăbi adevărurile stabilite de noi.

Acum câteva săptămâni, înalt Preasfinția Sa Părintele Mitropolit Primat l-a întrebat pe amicul său politic, d-l I.C. Brătianu, dacă sunt ori nu întemeiate știrile răspândite în privirea înființării unei mitropolii romano – catolice în București și... a primit răspunsul că „Nimic nu se face”.

N-avem dar nici un cuvânt de-a felicita pe capul nostru bisericesc pentru amicii politici pe cari și i-a ales.

Tot astfel „Românul” ne spune în numărul de la 1 iunie că „nu va discuta cestiunea în sine”. Nu-i putem felicita nici pe cititorii „Românului” pentru organul pe cari l-au ales.

Oare de ce nu discută „Românul”?

Organele de publicitate sunt create anume pentru a discuta cestiunile de interes public. Fiece partid își arată prin ele vederile, pentru ca opinia publică să fie lămurită asupra scopurilor ce urmărește.fiecare din ele.

Îndată însă ce un partid are vederi pe care le știe în opoziție cu simțământul public, organul lui nu discută cestiunile în sine. D-l I.C. Brătianu ține să fie popular, însă se ferește de-a spune adevărul, pentru că știe că scopurile ce urmărește sunt în opoziție cu conștiința noastră publică și de-aceea nici „Românul” nu are voie să discute cestiunea în sine.

Colegii noștri din Strada Doamnei merg însă și mai departe. Ei își dau silință să ascunză adevărul.

La București – zic ei – exista, din timpi foarte depărtați, o episcopie catolică. Acum, după ceea ce spune „Timpul”, acea episcopie se va preschimba în mitropolie.

Situația de drept și de fapt a acelei autorități ecleziastice întru nimic nu spune că s-ar schimba din ceea ce era până acum.

E inexactă informația ce-o dă „Românul” cititorilor săi despre spusele noastre. La București n-a existat niciodată o episcopie catolică.

Monseniorul Paoli a fost episcop nu de București, ci de Nicopoli.

Împăratul Carol VI a mutat reședința episcopiei paulicane de la Nicopoli la Craiova, iar în urmă, de la Craiova, reședința s-a mutat la București, dar aceasta nu în timpuri foarte depărtați.

Tot atât de puțin adevărat este că episcopia se va preschimba în mitropolie.

S-a înființat o mitropolie de București al cărei sufragane poate fi unul de Nicopoli.

N-am spus, în sfârșit, că situația de drept și de fapt a acestei autorități ecleziastice întru nimic nu se schimbă.

Monseniorul Paoli a fost episcop in partibus infidelium, iar, după dreptul canonic al bisericii apusene, asemenea episcopi se numesc pentru acele țări ale necredincioșilor în care cultul catolic este îngăduit, fără ca biserica papală să aibă o poziție oficială în organismul statului.

Acum monseniorul Paoli nu este mitropolit in partibus infidelium, ci mitropolit de Scaun sistemizat: el a fost în trecut un reprezentant al Scaunului papal și vorba e ca pe viitor să fie un dignitar bisericesc român. Am zis dar că pe viitor vor fi în România două biserici, doi capi bisericești.

Știind că se adresează la un public alcătuit de oameni cari nu cunosc îndeustul istoria țării lor, „Românul” își da silința să falsifice adevărul istoric și să-i inducă totodată în eroare

asupra situației de drept și de fapt a noului mitropolit catolic.

Dar nici atât nu e destul.

Am insistat într-un articol pentru mântinerea toleranței atât religioase cât și naționale, iar într-altul am zis:

Orișicine, citind cu luare aminte acel articol al nostru, va fi simțit că unul dintre motivele pentru care combatem intoleranța era cu desăvârșire politic: avem o dinastie populară, dar încă străină și de tot tânără.

Tot pentru acest cuvânt am dezaprobat atitudinea episcopatului nostru în cestiunea mitropoliei catolice, căci, ziceam noi, nu e bine ca să înceapă capul nostru bisericesc o luptă în care poate s-ar vedea silit să se despartă de cel lumesc.

E bine, ori nu, să se înființeze o mitropolie catolică în țara noastră? Iată o cestiune pe care încă noi n-o discutăm în sine, în mod absolut pentru toți timpii și pentru toate împrejurările. Ceea ce afirmăm însă e: că rău, cu desăvârșire rău facem permițând acest lucru într-un timp în care avem un rege catolic și un moștenitor prezumtiv care e asemenea catolic și de la care, popor tolerant ce suntem, nu cerem renegarea. Principele Anton de Hohenzollern, capul augustei noastre dinastii, german de viță veche, a trebuie să renunțe la tronul unei țări germane pentru că era catolic; noi, românii, suntem mai toleranți ca... germanii și, îndeosebi noi, cești de la „Timpul”, stăruim să și rămânem toleranți, mândri de conștiința noastră națională, plini de respect pentru a celorlalți.

Acesta este punctul nostru de vedere.

Îndeosebi astăzi n-avem nici un interes particular de-a susține această dinastie; o susținem numai pentru că, soarta țării noastre e legată de dânsa.

Cu toate aceste „Românul” vine să le spuie cetitorilor săi că exploatăm simțimântul național. Despre partidul conservator zice „Românul” una ca aceasta?!

Ia să vedem cine surpă poziția dinastiei de Hohenzollern în România!?

De câte ori s-a produs în țară vreun curent contra d-lui I.C. Brătianu, întreținută și amicii săi politici și-au dat silința de-a dirige acest curent în contra Coroanei.

Astfel, în cestiunea Strousberg, în care s-a aruncat toată vina asupra Domnului, pentru că înșelătorul era german. Sunt încă vii în amintirea tuturor cuvintele d-lui Câmpineanu despre abisul dintre țară și Coroană Republica de la Ploiești și scandalul de la sala Slătineanu sunt lucruri pe cari noi, oamenii cu principii monarhice, ni le reamintim mereu ca un fatal memento.

Deci vom răspunde celor de la „Românul” următoarele:

„Voi ați făcut dinastia de Hohenzollern impopulară și, dacă este adevărat ceea ce zicea d-l Câmpineanu și ceea ce făcea d-l Candiano – popescu, conservatorii au săvârșit un act impopular când au scăpat situația prin sprijinirea dinastiei, un act care i-a făcut pe un timp îndelungat pe conservatori chiar impopulari și imposibili. Și tot voi ați făcut, în urmă, ca nimeni să nu mai fie pe viitor dispus a menține această dinastie, când vi s-ar mai prezenta vro ocazie de a o răsturna”.

V-ați ajuns scopul: partidul conservator nu mai are nici un interes particular de-a susține dinastia, pe al cărei întemeietor l-ați împins în o direcție radicală; o susținem numai pentru că interesele țării sunt legate de dânsa.

Și nu are viitor dinastia care se reazimă pe elementele republicane, căci ele o susțin numai câtă vreme le vine lor la socoteală, câtă vreme au interese particulare de-a o susține;

asta voiam s-o zicem!

Rău face „Românul” când umblă cu sofisme; am zis-o cu perdea și n-ar fi trebuit să ne silească a vorbi mai pe față.

Sunt lucruri ce nu, se pot încerca în țara aceasta fără de a produce o adâncă zguduire: unul dintre aceste este schimbarea relațiilor religioase.

De aceea în punctul acesta politică de partid să nu facem.

Am zis că, oricât de adânci ar fi dezbinările ce s-au produs în timpul din urmă, politica bifurcată a Austro-Ungariei ne va găsi strâns uniți – și-am zis-o aceasta din convingere.

Domnul I.C. Brătianu va fi având motive politice de a-i face concesiuni Scaunului papal în forma și Austro-Ungariei în fond; mai curând însă ori mai târziu va trebui să se încredințeze că nimeni nu poate în țara aceasta îndrăzni ceea ce se plănuiește.

După informațiunile noastre, monseniorul Paoli a fost ținut timp îndelungat în petto și n-a fost creat în congregație publică decât în urma unui aranjament avut cu guvernul român.

Iată și punctele principale ale acestui aranjament:

[1]) biserica romano – catolică va fi recunoscută drept a doua biserică constituită în România; 2) mitropolitul catolic DIN București va avea sufragani în România și în Bulgaria, însă, va fi proclamat cetățean român și va avea poziția mitropoliților noștri ortodoxi; 3) seminarul romano – catolic de la Cioplea va fi prefăcut în seminar romano – catolic român.

Dacă „Românul” poate să declare că aceste informațiuni sunt inexacte, vom înceta și noi a ne mai preocupa de cestiunea mitropoliei romano – catolice din București.

Este monseniorul Paoli tot in partibus infidelium ori nu?

Iată întrebarea la care cerem un răspuns precis. Și, dacă este in partibus infidelium, prea puțin ne pasă, poarte chiar titlul de papă. Dacă nu este însă in partibus, noi, conservatorii, avem în statul român rolul de a apăra tradițiile neamului nostru și, mai presus de toate, pe cele religioase și ne vom folosi în această apărare de toate mijloacele, în puterea cuvântului: de toate. Căci nu apărăm numai religia, ci totodată și dinastia noastră, și monarhia.

Vrednicul de amintire Alexandru Ioan I. Cuza n-a fost răsturnat de conservatori: conservatorii s-au mărginit a nu-l susține când adversarii lui politici au voit să-l răstoarne. Și motivul care i-a îndemnat pe conservatori a consimți la răsturnarea unui monarh era cu desăvârșire monarhic: le părea că o dinastie străină va fi mai trainică decât una pământeană. De aceea ei nu au consimțit decât după ce răsturnătorii, oamenii cu idei republicane, au luat angajamentul de a sprijini dinastia străină. Acei răsturnători au pornit, dar n-au sprijinit dinastia decât condițional, câtă vreme aveau interese particulare de a o sprijini și și-au dat totodată silința de a slăbi poziția ei. În două rânduri s-au încercat s-o răstoarne; în două rânduri s-au expus conservatorii pentru ea.

Acum, dacă monseniorul Paoli nu este in partibus, vorba e să se facă o a treia încercare, mai bine pregătită.

D-l Brătianu va încerca să-i creeze mitropolitului catolic în statul român o poziție analoagă cu a primatului nostru; această încercare va produce în țară un curent puternic contra celor ce o fac. Spre a-și scăpa dar popularitatea, d-l Brătianu iar va îndrepta acest curent contra Coroanii, zicând că Majestatea Sa a stăruit în interesul coreligionarilor săi.

O va zice și va fi crezut.

Iară conservatorii nu se vor mai putea expune pentru dinastia de Hohenzollern fără de a se pune în contradicție cu ei

înșiși, de vreme ce ei susțin primatul exclusiv al ortodoxiei.

Iată situația de care ne temem și de care trebuie să se teamă și d-l Brătianu dacă ține în adevăr la țară.

Noi credem că d-l Brătianu, care este foarte bun șef de partid, dar un foarte slab om politic, este împins de alții și sperăm că în curând va înțelege că-i vorbeam ca amici când îi ziceam: „Bagă de seamă; faci treburile Austriei!”.

O ultimă observație.

Descoperind cititorilor noștri că îndărătul înființării mitropoliei catolice este mâna politiceii orientale a Austriei, am spus că această din urmă putere ne împinge din nefericire într-o sferă de acțiune opusă ei, spre Rusia. Unii au crezut a putea explica cuvântul pus în parantez ca și când ar cuprinde o aluzie răuvoitoare la adresa Imperiului Nordului. Nu. Ne ferim în toate ocaziile de-a atinge fie cât de puțin susceptibilitatea puternicilor noștri vecini. Ceea ce am voit să zicem este că, deosebiți prin limbă și rasă de popoarele înconjurătoare, deși suntem un popor mic, voim să trăim în sfera noastră proprie de activitate și că în orice caz e o nefericire pentru noi – un corp mic – de-a fi împinși sub radiul de atracțiune al unui corp incomparabil mai mare. E o nefericire pentru cel mic de-a avea nevoie de sprijinul celui mare.

Cu toate acestea, când toate interesele morale și istorice ale poporului ne-ar sili să recurgem la un asemenea sprijin, mintea sănătoasă ne-ar îndemna s-o facem fără părere de rău.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1882-1883, 1888-1889

„TIMPUL”, „ROMÂNIA LIBERĂ”, „FÂNTÂNA BLANDUZIEI”

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

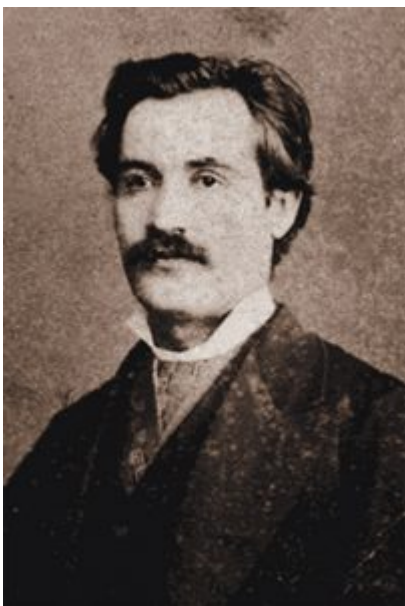
Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XIII

Mihai-Eminescu.Ro

[„MAI JOS URMEAZĂ...”] – de Mihai Eminescu [3 iunie 1883]

Mai jos urmează cuvintele rostite de M. Sa către comisiunea numiților din Dealul Mitropoliei. Ni se spune prin ele că iubire de patrie bate în pieptul celor pe cari fostul lor șef și prezident, d. Dumitru Brătianu, i-a amenințat cu pușcăria și carantina, a căror lăcomie chiar d. Ioan Brătianu a declarat a n-o mai putea sătura.

Iubire de patrie și maturitate pentru Văcărești sunt identice în zilele M. Sale, în cari toate cuvintele și-au schimbat înțelesul, de azi o semnificare diametral opusă la ceea ce o aveau odinioară în gura și conștiința acestui popor onest. Președintele Republicii Ploieștilor e model de fidelitate, binemeritul Orășanu model pe poet al Curții, C.A. Rosetti sufletul ideii monarhice... Radu Anghel și Costinescu culmea iubirii de patrie.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1882-1883, 1888-1889

„TIMPUL”, „ROMÂNIA LIBERĂ”, „FÂNTÂNA BLANDUZIEI”

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

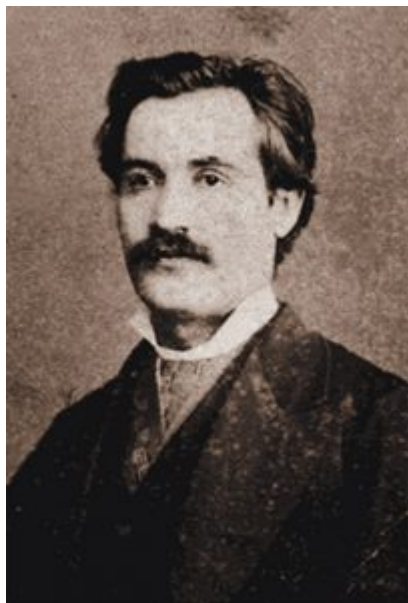
Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XIII

Mihai-Eminescu.Ro

**[„REPRODUCEM MAI LA VALE...”] –
de Mihai Eminescu [1 iunie
1883]**

Reproducem mai la vale admirabilul manifest al d-lui Dumitru Brătianu, publicat în numărul de azi al „Națiunii”. Admirabil ca formă și ca cuprins. În rând cu descrierea energică a domniei și manoperelor speculanților roșii, găsim și o critică la adresa opozițiunii unite. Alianța opozițiunii unite nu servă decât a paraliza adevărata acțiune și a liberalilor și a conservatorilor și a împiedeca prin urmare întărirea sau mai bine reconstituirea partidului liberal și a partidului conservator; fără de cari partide regimul parlamentar nu poate prinde rădăcini.

Fiecare are logica punctului de vedere pe care-l ocupă. Nu discutăm deci ceea ce zice d. D. Brătianu la adresa noastră; vom afirma numai că alianța în contra domniei unei societăți de exploatare și a unui guvern precum le descrie d-sa însuși în șirurile de mai la vale a fost o datorie imperioasă ce li se impunea tuturor.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1882-1883, 1888-1889

„TIMPUL”, „ROMÂNIA LIBERĂ”, „FÂNTÂNA BLANDUZIEI”

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

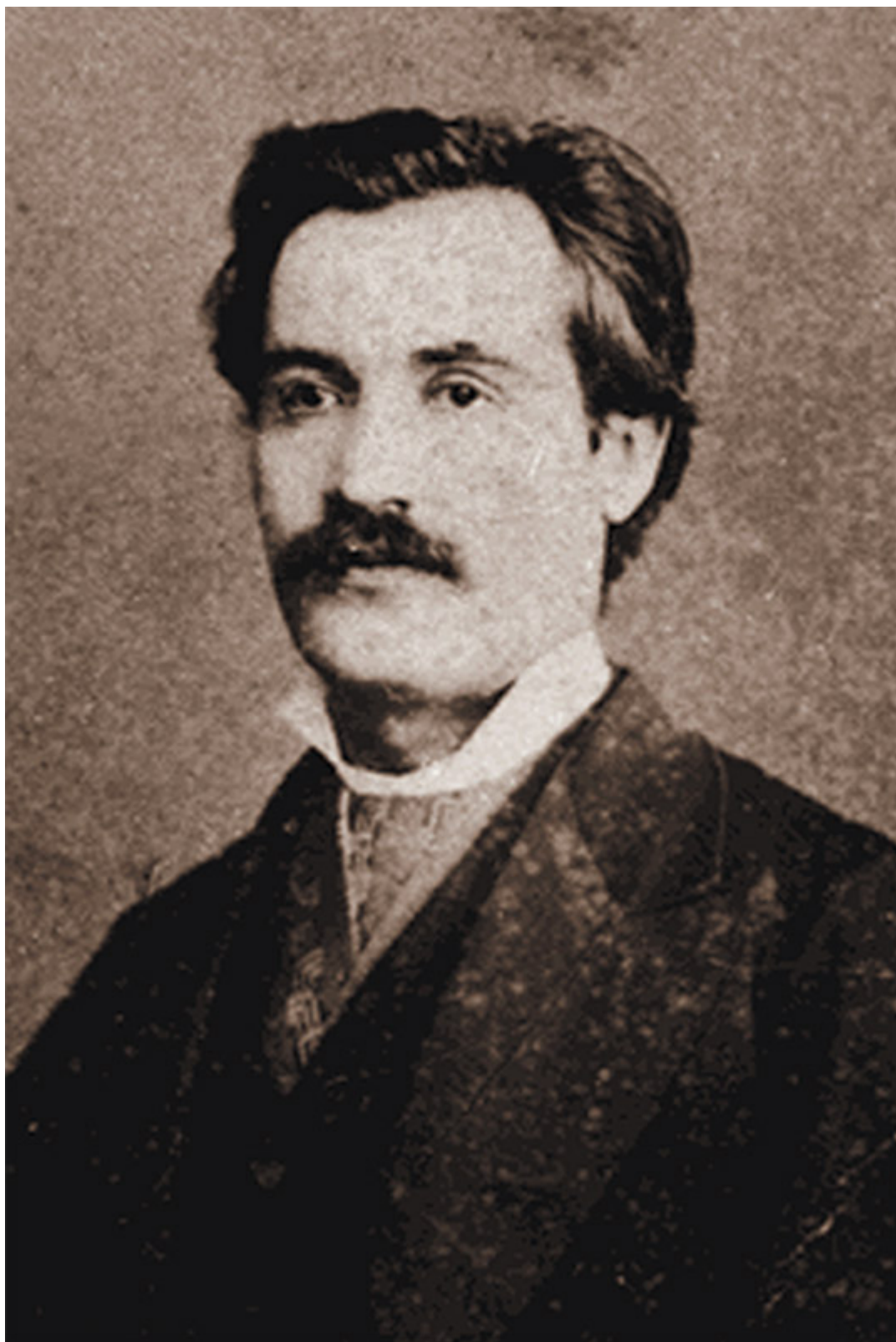
Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XIII

Mihai-Eminescu.Ro

**[„D. DIMITRIE IOAN GHICA...”] –
de Mihai Eminescu [31 mai
1883]**

D. Dimitrie Ioan Ghica ne-a trimis o întâmpinare relativă la afirmarea noastră că frații Dimitrie și Scarlat I. Ghica au votat în colegiul I de Dâmbovița fără să fi avut dreptul acesta.

Daca d. Dimitrie I. Ghica se mărginea pur și simplu la

restabilirea faptelor și la protestațiunile ce-ar fi avut a le face în numele său am fi fost fericiți să publicăm întâmpinarea d-sale tale – quale, cu beneficiu de inventar se 'nțelege, adecă cu rezerva de a ne face observațiunile noastre.

Dar, cu acea abilitate atât de comună în țara noastră, d-sa s-a folosit de exordiul sau introducerea întâmpinării pentru a face oarecari observațiuni estetico – stilistice la adresa „Timpului”, lucru la care fără îndoială nu avea nici un drept.

Exordiul discursurilor și scrisorilor are cu totul altă menire și trebuie să se ție de obiect ca și restul.

Am răspuns așadar d-lui Dimitrie Ion Ghica că, dacă binevoiește a șterge acele observațiuni, suntem gata a-i împlini cererea cu cea mai mare bucurie, dar, dacă stăruiește ca acel pasaj să rămâie, ne dispensează, spre marea noastră părere de rău, de datoria, îndealtimele plăcută, de-a da satisfacere unui bărbat care s-ar crede nedreptățit prin știrurile noastre.

Că nu primim lecții de stil decât doar de la maiștri de stil se 'nțelege de la sine. În epoca de grecituri stilistice, de forme fără fond și de vorbe fără 'nțeles, noi am crezut că, scriind românește drept și fără înconjur, numind lucrurile pe numele lor și alegând cei mai exacti echivalenți lexicali, atât pentru ideile cât și pentru resentimentele noastre, vom contribui a însănătoșa spiritul public de platitudine cu care l-a 'mbolnăvit demagogii ignoranți și perversi de la organele roșii. Când un om care lucrează tot în direcția noastră, a adevărului, ne-ar da consilii, le-am primi; de la oricine nu le primim.

În urma acestei rezerve d. Dimitrie I. Ghica și-a retras articolul, pentru a-l publica în... „Românul”, ni se pare. N-avem nimic de zis; liber să facă ce pofteste.

Dar înainte de-a și-l retrage noi l-am citit.

Observăm, una la mână, că noi am spus despre amândoi frații că au votat fără drept. Unul din ei a răspuns, celălalt n- a răspuns. Așadar afirmarea noastră, întru cât e nerelevantă, se confirmă în parte cel puțin prin tăcerea celuilalt.

Observăm, două la mână, că d. Dimitrie I. Ghica afirmă cumcă în locul moșiei la care-a renunțat i s-a donat alta, Colacul, tot din trupul Gherganilor.

Cu privire la aceasta am citit chiar două acte făcute la legațiunea din Londra, după petiția dată ministrului nostru de acolo de cătră el însuși, acte autentificate în fine de Trib. Dâmbovița.

Așadar Colacul este a d-sale, și în virtutea Colacului a votat. Dar, colac necolac, și proprietatea aceasta are un cusur.

E o moșie a statului vândută d-lui Ion Ghica pentru a fi plătită în rate. D-sa își rezervă pentru sine prin acel act dreptul de-a tăia pădurea. Pădurea se taie și se vinde, dar, dacă nu ne 'nșelăm, din costul moșiei nu i s-a plătit statului pân' acum nici o rată.

Plus moșie minus datorie egal 0 ($a - a = 0$). E curioasă proprietatea aceasta!

D. Dimitrie Ioan Ghica va concede că un act poate fi îmbrăcat în toate formele legii și cu toate acestea contrar spiritului ei.

În orice caz legea noastră electorală a voit ca proprietari reali să voteze în colegiul I, nu proprietari fictivi cu un drept de alegere uzurpat prin acte economicoase.

Oare așa se face la... noi, în Englitera?

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1882-1883, 1888-1889

„TIMPUL”, „ROMÂNIA LIBERĂ”, „FÂNTÂNA BLANDUZIEI”

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

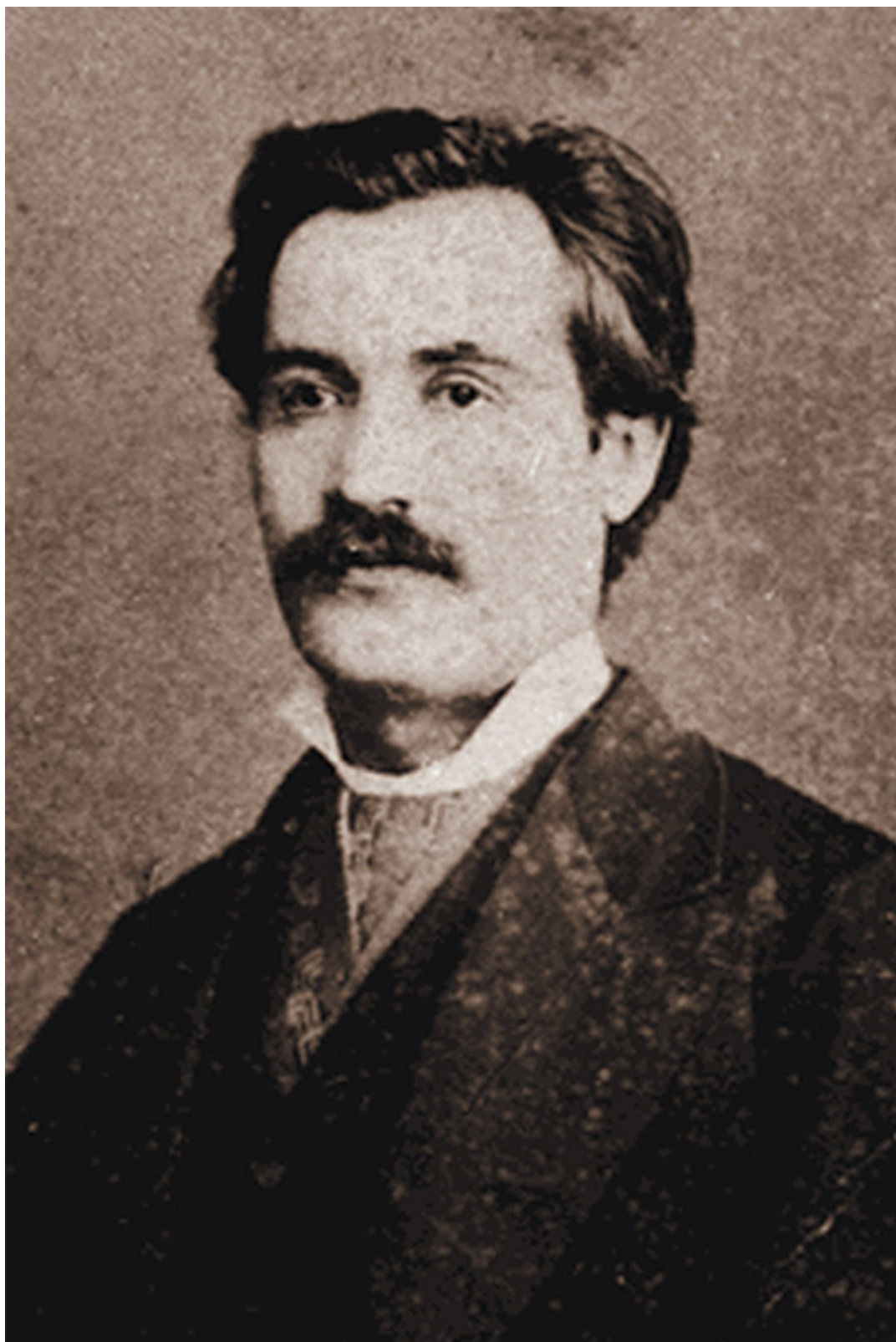
Vol XIII

Mihai-Eminescu.Ro

**[„MIERCURI SEARA...”] – de
Mihai Eminescu [29 mai 1883]**

Miercuri seara metropolitul romano -catolic s-a întors de la Roma și a fost primit cu mare pompă la gara Târgoviștii. Peste cincizeci de preoți catolici, elevii seminarului de la Cioplea și câțiva dintre notabilii comunității romano – catolice din București l-au felicitat pe viitorul prelat român și cu ocaziunea aceasta s-au văzut cele dentăi pălării late în

București. De la gară, monseniorul Paoli s-a întors la Bărăție, unde-și are deocamdată reședința. Alaiul de vreo șaptezeci de trăsuri a trecut de-a lungul podului Mogoșoaii și, desigur, trecând prin lumina lămpilor electrice de la palat, manifestanții și-or fi zis cuvintele: Alea jacta est. Erau multe flori, cununi, ghirlande mari, buchete de tot felul, multă veselie era și multă speranță oglindită în deosebitele fețe.

Puțin timp după încheierea Tratatului de la Berlin monseniorul Paoli a fost la Viena, unde împăratul Francisc Iosif I l- a primit în mai multe rânduri. Întorcându-se din această călătorie, zelosul prelat s-a apucat de zidirea catedralei și, pe când se puseseră temeliile ei, în cercurile mai intime ale bisericii române unite din Ardeal se vorbea despre înființarea unui seminar român romano -catolic în București. Era vorba să se adune pentru acest seminar profesori români, formați la Blaj, la iezuiții din Pesta, în seminarul Sfânta – barbara din Viena ori în colegiul De propaganda fide din Roma, c-un cuvânt cei mai distinși dintre preoții românilor greco – catolici.

Acest plan produsese oarecare amărăciune chiar în cercurile chemate a da elementele pentru realizarea lui, căci, deși buni catolici, cei mai mulți dintre preoții români uniți sunt încă și mai buni români. Astfel tocmai din aceste cercuri a străbătut știrea că monseniorul Paoli primește din Viena o însemnată subvențiune anonimă și că în curând se va înființa în București o metropolie romano – catolică.

Deși aflaserăm încă de pe atunci despre toate acestea, nu le-am dat nici o importanță; la urma urmelor era mai bine ca țara să fie surprinsă, oarecum speriată, pentru ca deodată să-și adune toate puterile.

Răspândindu-se, în sfârșit, știrea despre înființarea metropoliei din București, două dintre ziarele capitalei, „Binele public” și „România liberă”, au grăbit a da expresiune simțământului de jignire pe care știrea aceasta l-a produs în

țară.

Abia acum, după ce-am fost atinși de amărăciunea colegilor noștri liberali, noi, organ al elementelor conservatoare, ne-am pronunțat și noi asupra atitudinii ce credem că trebuie să se ia față cu propaganda catolică.

Și astă dată însă am fost cei mai moderați; un singur cuvânt aspru nu se găsește în articolul nostru de atunci; din contra: am stăruit asupra primejdiilor ce-ar putea să rezulte pentru noi din lupta pentru religie, dacă în această luptă ne-am lăsa să fim împinși spre intoleranță, fie religioasă, fie națională.

Orișicine, citind cu luare aminte acel articol al nostru, va fi simțit că unul dintre motivele pentru care combăteam intoleranța era cu desăvârșire politic: avem o dinastie populară, dar încă străină și de tot tânără.

Îndeosebi astăzi nu avem nici un interes particular de a susține această dinastie; o susținem numai pentru ca soarta țării noastre e legată de dânsa.

Nu ni se poate dar zice c-am fost reacționari, „ruginiți „ ori pasionați în cestiunea metropoliei catolice; aspri am fost numai față cu noi înșine și-am cerut prin câteva articole de-a rândul ca episcopatul nostru să combată propaganda anticreștină, să ia măsuri severe contra fețelor bisericesti cu purtări scandaloase și să stăruiască pentru ridicarea nivelului de cultură al preoțimii noastre, să-i deie dar bisericii tăria de care va avea trebuință în lupta ce-o așteaptă.

Aflăm însă că episcopatul nostru este hotărât a începe o acțiune anticatolică.

Fără îndoială preoții sunt cei dentăi chemați a apăra biserica; nu putem însă aproba hotărârea episcopatului nostru de- a se pune el însuși în fruntea mișcării. Lupta, după

părerea noastră, trebuie să fie purtată de credincioși, cu binecuvântarea numai a capilor bisericești. Aceasta cu atât mai mult cu cât capul statului este catolic. Popor ortodox în puterea cuvântului, noi nu voim să știm nici de cezarismul, în care biserica nu are nici o importanță în viața politică, nici de cezaro – papismul muscălesc. Avem doi capi, unul lumesc, altul bisericesc; fieștecare independent, nici unul slugă celuilalt, și ordinea publică a țării noastre ar fi amenințată când acești capi ar începe a se combate unul pe altul.

Văzând dar atitudinea episcopatului, ne-am crezut datori a lăsa la o parte toate rezervele și-a pune în vederea tuturor cumcă: mișcarea anticatolică ce se produce în țară prezintă pericolul că poate să fie exploatată ca un instrument în contra dinastiei și, prin urmare, mișcarea ar putea deveni fatală pentru țara noastră. Monseniorul Paoli, am zis, este președintele unei Comisiuni Mixte în materie de conștiință religioasă, un agent al Curții din Viena care și-a pus alternativa: ori fac propagandă în Orient, ori slăbesc poziția dinastiei Hohenzollern în România.

„Timpul” e perfid, își permite a zice reptilul fondurilor secrete, „Gazette de Roumanie”.

Suntem perfizi noi, care spunem adevărul; nu sunt însă perfizi aceia cari ‘l știu mai bine decât noi și-l ascund.

Iată, după „Ortodoxul”, informațiunile pe care i le dă capul nostru bisericesc Sfântului Sinod în cestiunea în care noi suntem acuzați de perfidie:

Cu această ocaziune socot de datorie mea a informa pe Sf. Sinod că eu, din motivul celor publicate în jurnale, respectiv de impunerea unei jurisdicțiuni papale în capitală sub titlu de arhiepiscopat, în contra tratatelor din vechime și a uzului țării, am abordat pe d. ministru președinte al Consiliului și am espus drepturile sfintei noastre biserici, apărate energic chiar de sultanii Imperiului otoman, și l-am rugat să-mi dea

informațiune dacă este vreo stăruință oficială în această afacere și dacă nu cumva guvernul a luat vreun angajament. D. ministru m-a asigurat că nu este nimic și nu se face nimic.

Tot astfel am fost asigurat și de către d. ministru al cultelor că nu este nici o amenințare în contra drepturilor noastre ecleziastice și nici se poate să fie.

Nu m-am mărginit aci.

Temându-mă să nu se fi luat vreun angajament mai înainte, am rugat pe d. V. Boerescu, fost ministru de externe, să-mi dea cuvenitele informațiuni. De cătră domnia sa nu mai puțin am fost asigurat că, deși s-au făcut oarecari încercări în această, privință, totuși guvernul n-a putut și nici poate lua vreun angajament, căci o asemenea cestiune nu poate fi tratată decât de cătră puterile centrale ale statului, adecă, de către Adunările țării în unire cu guvernul.

Guvernul nu știe așadar nimic.

Fără de știrea și învoirea lui se fac toate. Dar cine știe atunci?

Maiestatea Sa Regele, ar zice perfizi, carele cu ocaziunea revizuirii voiește să-i deschiză catolicismului o poartă largă în Constituțiunea noastră.

Acum catolicismul, mai târziu coloniile străine; încet – încet țara aceasta trebuie să fie pătrunsă de-un spirit mai sănătos și altoită cu elemente mai sănătoase.

Am dori să știm dacă d-l Brătianu e de părere că este bine să se vorbească astfel în țară?

Ce se petrece aici !? Este d-l Ioan Brătianu tras pe sfoară ori inteligentul d-l Ioan Brătianu are de gând să tragă pe sfoară pe Austria și pe papa? Cum l-a mai tras și pe principele Gorciacoff!

Foia franțuzească cea loială ne spune că e vorba ca, în loc de un episcop in partibus, să-l avem pe monseniorul Paoli drept concetățean, iar, în loc de franciscani, să li se dea ciangăilor din Moldova preoți români, crescuți în seminarul ce se va înființa în București, fără îndoială cu cheltuiala statului, din veniturile moșiilor luate de la mănăstirile noastre.

Noi știm mai mult: monseniorului Paoli și sufraganiilor săi le sunt rezervate locuri în Senat; seminarul va avea rang academic și se va înființa în București o capelă în care serviciul divin se va celebra în românește, conform cu ritul oriental, de cătră niște preoți români uniți cu biserica papală. Papa nu voiește să ne ia naționalitatea, ci religia strămoșească...

Ce vor însă cei din Viena și cei din Pesta?!

În numărul de la 1 iunie, „Allgemeine Zeitung” din Munich publică, sub titlul: Propaganda catolică la slavii de sud un articol cu desăvârșire asemănat celui publicat de noi sunt acum opt zile. Citind acest articol, orișicine ar fi dispus a crede că el a ieșit tot din pana noastră, dacă s-ar vorbi și de noi într-însul. Ne mărginim a indica cititorului că-l vom comunica curând în traducere.

Habsburgii au făcut și fac propagandă catolică; o fac din Bosnia și-o fac din București.

După părerea foii germane, la slavii de sud ea va produce o turburare, dar succese nu va putea să aibă; după părerea noastră, la noi ea va avea chiar mai puține succese, dar va putea să slăbească poziția unui rege catolic.

A fost deci o lipsă de tact politic din partea Scaunului papal de-a fi dat mână de ajutor pentru punerea în lucrare a unui plan ca acesta; am zis-o în rândul trecut și o repetăm și acum.

Papa ne împinge – din nefericire – spre Rusia și silește pe un rege catolic să lupte de ‘mpreună cu noi contra bisericii al cărei fiu este – ori să se despartă de-o țară care l-a iubit și-a fost totdeauna gata să-și dea sângele pentru mărirea lui.

Astfel toată seria de fapte și de combinațiuni enumerate concurg în mod concentric pentru a ne dovedi că pasul pe care biserica Apusului o face în împrejurările de față în Orient este lipsit de tactul politic îndealtmintrelea atât de propriu acelei biserici.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1882-1883, 1888-1889

„TIMPUL”, „ROMÂNIA LIBERĂ”, „FÂNTÂNA BLANDUZIEI”

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

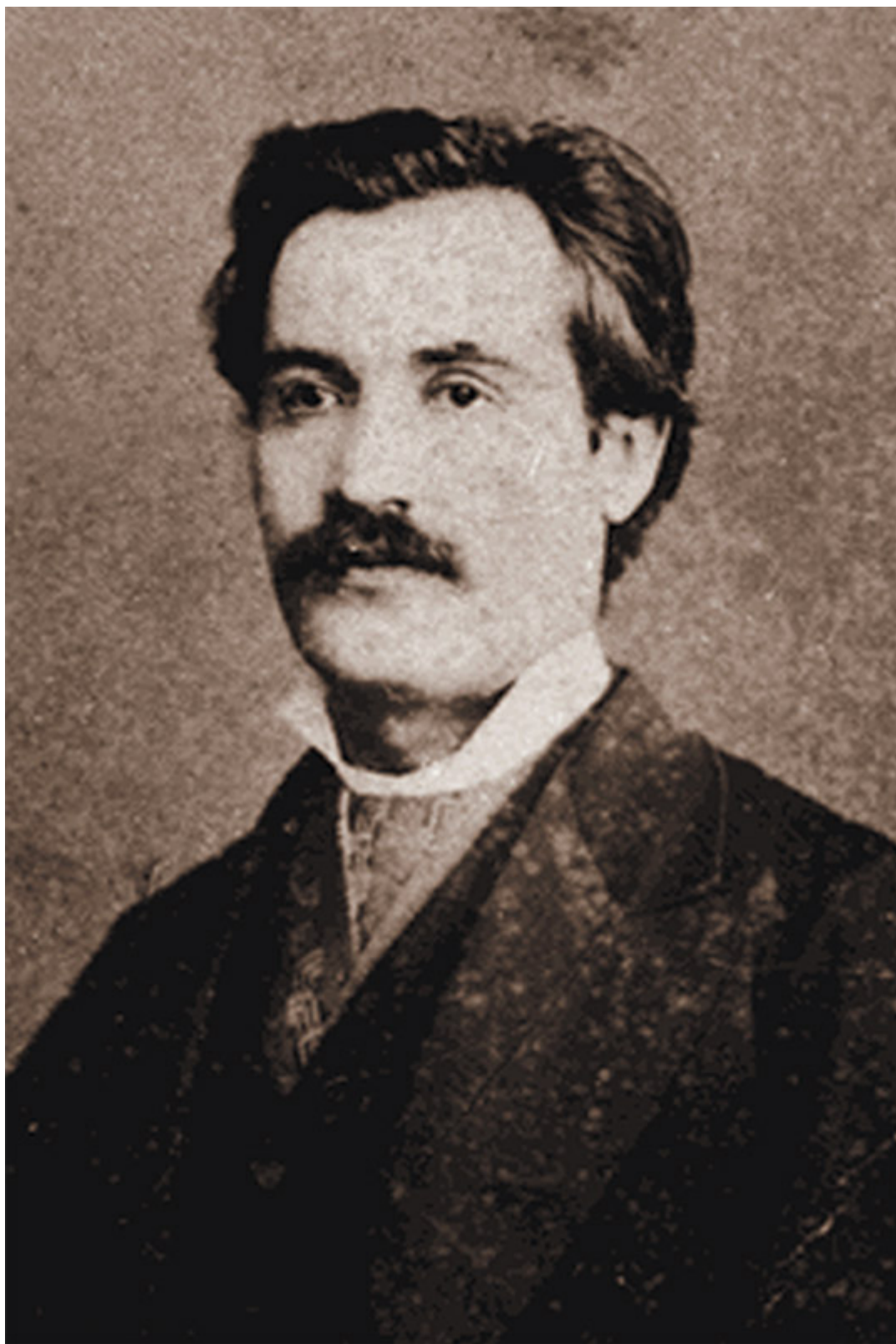
Vol XIII

Mihai-Eminescu.Ro

**[„DACĂ VORBIM DE ADUNĂTURA...”]
– de Mihai Eminescu [26 mai**

1883]

Dacă vorbim de adunătura de parveniți lacomi, ignoranți și malonești din care se compune partidul d-lui C.A. Rosetti, „Pseudo – românul „ ne răspunde că: Națiunea ar trebui să fie

putredă de corupțiune pentru a suferi o asemenea stare de lucruri.

Negamus consequentiam.

Incult este poporul nostru – e adevărat – și, pentru că e incult, se ridică gunoaiele sociale deasupra lui; corupt nu este încă.

Blestemul semidoctismului, a culturii superficiale consistă în admiterea formelor exterioare ale civilizației fără a fi pătruns fondul și ideile ei.

Un popor își selectează oamenii săi conducători după un principiu oarecare; acel principiu e fundamentum divisionis

, e punctul de vedere din care el judecă oamenii și împrejurările. În evul mediu, când țara trăia în războaie, vitejia era principul în virtutea căruia un om se putea ridica din mijlocul poporului în sus; azi principul în virtutea căruia oamenii ar fi să se ridice ar trebui să fie munca fizică și cea intelectuală; dar munca, nu aparențele muncii; producerea reală, nu specula, gândirea proprie, nu plagiatul, onestitatea, nu aparențele onestității, virtutea, nu pretextarea virtuții.

Dar pentru ca un popor să prețuiască, exact valoarea muncii fizice și a celei intelectuale se cere un grad de cultură pe care al nostru nu-l are încă. O spunem încă o dată: naiv și indolent ca toate popoarele tinere, se află în epoca cea mai rea, de tranziție între barbaria sănătoasă și cultura sănătoasă; judecata sa veche s-a dezechilibrat fără a fi înlocuită printr-o judecată nouă, deci înclină a lua aparențele drept fond, a crede că d. C.A. Rosetti e român pentru că se numește „Românul” și a-l crede patriot pentru că d-sa singur se proclamă patriot.

Astfel trădătorul numindu-se erou, plagiatorul, geniu, pungașul mare financiar, panglicarul om politic, cămătarul

negustor, speculantul de idei om cu principii și speculanta de sineși femeie onestă, judecata poporului nostru s-a falsificat din ce în ce și, la formarea sferelor sale ideale, el a pierdut pretutindenea punctul de plecare sănătos, principiul genetic, fundamentum divisionis.

Atât de putred și de mincinos e mediul pe care d. C.A. Rosetti l-a creat împrejurul său încât e de-ajuns ca cineva să intre în contract cu roșii, să vrea să voteze pentru un roșu, spre a deveni necinstit.

Fiindcă ne place totdeauna a ilustra teoriile noastre cu exemple concrete, vom cita scandaloasa alegere a d-lui Tache Giani la Dâmbovița. Acest fost ministru de justiție, acest om învățat la Paris, de la care s-ar fi putut aștepta o corectitudine formală măcar în purtarea politică, ne dovedește pur și simplu că e un speculant venetic, lipsit de orice scrupule, prin modul în care a fost ales.

Între alegătorii săi vedem: 17 funcționari ai guvernului

2 alegători fără cens legal și în fine, ca culminație: 6 alegători fără nici un cens.

De acești din urmă ne vom ocupa în special.

Întâi sunt cei trei frați Chrysenghis, nepoți a d-lui Giani, câteșitrei cu studii făcute în străinătate, cărora cultura și creșterea lor aleasă le-a permis a vota în conștiință pentru unchiul lor în virtutea unui act fals de cumpărătură a unui pământ al bisericii din comună Bâldana.

Apoi vin frații Dimitrie și Scarlat Ghica – fiii d-lui John Ghica (sau a prințului, cum [î]i place a se numi fostul bei de Samos). Acești d-ni nu posedă o palmă de pământ în Dâmbovița și cu toate acestea au votat ca proprietari ai unor părți din Ghergani.

0 probăm.

La tribunalul județului Dâmbovița sunt înregistrate, în noiembrie 1881, două acte de renunțare ale fraților Scarlat Ioan Ghica și Dimitrie Ioan Ghica – identice în privirea formei, neidentice în privirea cuprinsului, căci prin fiecare din ele frații renunță, în favoarea tatălui, la părțile lor respective din Ghergani. Iată actul nr. 592.

Act de renunțare

Subsemnatul Scarlat Ioan Ghica declar prin aceasta că moșia Crângul-lupului, care face parte din moșia Gherganii, ce se făcuse donațiune mie de către părintele meu Ioan Ghica prin actul transcris de tribunalul Dâmbovița la no..., astăzi de-a mea bunăvoie și fără nici o rezervă l din parte-mi, în coînțelegere cu părintele meu, declar că renunț la această donațiune, considerându-se actul cu nul și de nul efect.

Asemenea, ca procurator al d-lui Ioan Ghica, autorizat cu procură autenticată de tribunalul Ilfov, secția de notariat sub no. 1292/ 81, declar că d. Ioan Ghica, convenind cu mine asupra renunțării ce fac la donațiunea imobilului vorbit mai sus, acceptă această renunțare cu beneficiul ce-i acordă.

Spre credință s-a făcut acest act, care se va autentifica după cererea noastră de Trib. Dâmbovița, făcând anotație și în registru în care se află transcrisă donațiunea.

(Semnat) Scarlat I. Ghica

În actul de renunțare no. 593, d. Scarlat Ioan Ghica, ca procurator al fratelui său Dim. Ioan Ghica, face o declarație analogă în privința moșiei Săbieștii, tot parte din Ghergani, ce-i fusese donată acestui din urmă.

Aceste acte, prețioase amândouă, sunt autentificate de Trib. Dâmbovița. Declarația legală de autenticitate e semnată de președintele Nanu Giani, de d. A. Botea, de greșierul A. Stoenescu.

Actualul ministru plenipotențiar din Londra, d. Ion Ghica, donase fiilor săi aceste părți de moșie tocmai pentru ca ei să aibă dreptul de-a vota în colegiul I.

Vânzând însă moșia Boldul (din R. Sărat) ovreiului galițian Solomon Zibalis, o avere dotată a trebuit asigurată în Ghergani, deci acele donațiuni, făcute pentru a conferi drepturi politice, trebuiau desființate, Ghergani descărcați de ele.

Odată însă donațiunile nule și de nul efect, dreptul politic rezultând din ele e asemenea nul și de nul efect. Frații Scarlat și Dimitrie de doi ani înapoi nu mai aveau dreptul de-a vota în colegiul I de Senat și Cameră la Dâmbovița.

Iată la ce hal ajunge cine intră-n cârd cu C.A. Rosetti, Giani, Carada, Cariagdis și cum i-o mai fi chemând. La escrocherie politică, la uzurpare de drepturi. Și aceasta s-a 'ntâmplat în județul în care-a trăit omul cel mai drept, dușmanul a toată necinstea și a toată înșelăciunea, sfânt – adormitul renăscător al poporului românesc, Matei Vodă Basarab.

Iată cum se aleg revizioniștii la noi! Iată cum țara vrea revizuirea! Iată cum, mână mânjind pe mână și amândouă obrazul, Guliță ajunge deputat al colegiului II de Dâmbovița.

Acest deputat are obiceiul de-a cita des Englitera. „La noi, în Englitera, e așa ș-așa și pe dincolo”.

Un țăran din Ghergani găsisse niște ouă de cioară. „La noi, în Englitera, un asemenea ou costă 6 până-la 7 franci.”

La noi, în România, sămânța de ciorovină e mai ieftină: dovadă mulțimea de pui zburătăciți în Dealul Mitropoliei.

Asta e pozitiv.

Dar oare la voi, în... Englitera, votează cineva în colegiul I pe baza unor acte de donațiune nule și de nul efect? La voi,

în... Englitera, fură cineva dreptul unui județ eminent istoric de-a se reprezenta în Sfatul țării în favorul unor venetici pripășiți ca Tache Giani? La voi, în... Englitera, Cariagdis [î]l cheamă pe lordul – mayor al Londrei, C.A. Rosetti pe șeful partidului liberal? La voi, în... Englitera, plebea Țarigradului domnește în toate și peste toate?

„Ori te poartă cum ți-e vorba, ori vorbește cum ți-e portul”.

Daca la voi, în Englitera, predominarea îndelungată a onestei rase anglo – saxone și ținerea morțișă la tradițiile trecutului, la legea și limba strămoșilor, au făcut din acea țară cea mai puternică din lume, tot astfel și la noi, în România, predominarea poporului român, a tradițiilor lui de drept și istorice va duce această țară la culmea puterii pe care i-au merit-o Dumnezeu.

Așa e, d-le C.A. Rosetti !

Faceți averi, vă creați gloriole de-o zi, vă credeți mari în închipuirea d-voastră! Dar va veni o zi în care o ușoară suflare a pieptului acestei țări va spulbera toată pleava din Bizanț, în [care] nici prin vis nu va trece generațiilor viitoare ca un

C.A. Rosetti a fost posibil măcar pe pământ românesc.

Precum marii și înțelepții egipteni, gonind pe hyxoși, au nimicit orice urmă ce-o lăsase pe pământul sfânt al râului cu izvoarele necunoscute, tot astfel o generație mai bărbată va zdrobi toate urmele ce le faceți pe acest pământ.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1882-1883, 1888-1889

„TIMPUL”, „ROMÂNIA LIBERĂ”, „FÂNTÂNA BLANDUZIEI”

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

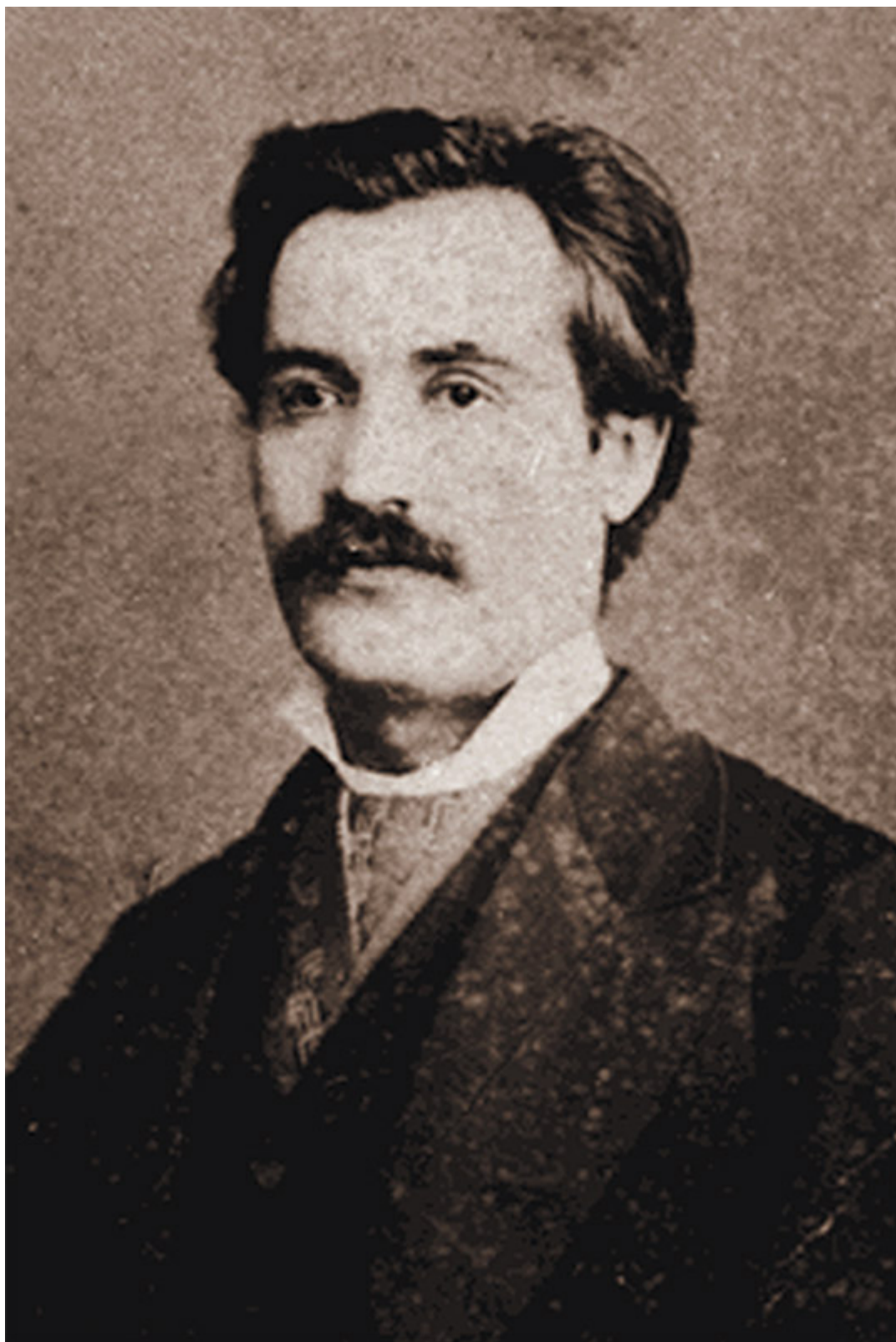
Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XIII

Mihai-Eminescu.Ro

**[„CÂND ACUM CÂTEVA LUNI...”] –
de Mihai Eminescu [24 mai
1883]**

Când acum câteva luni de zile d. C. A. Rosetti trimise de la Paris poruncă către credincioasele și supusele sale slugi din Dealul Mitropolii pentru revizuirea Constituției, el denunță colegiurile restrânse ca niște focare de imoralitate și de corupțiune.

Corupțiune! imoralitate! repetară d' atunci pe toate tonurile vestalele de la „Românul”, care se vede că nu cunosc sau au uitat zicătoarea românească despre dracul care râde de porumbe negre. Corupțiune! imoralitate! răspund foițele marelui partid al patrioților cu lefuri multe. Corupțiune! imoralitate! iată cuvintele care în discuțiunile zilei, după vechiul obicei al jurnalului d-lui Rosetti, au să ție loc de argumente, de probe, de logică și de bun simț; ele vor înlocui vestitul: ești austro – maghiar din 1868 și bătaia de picior a consulului prusac, sau România aruncată la picerile contelui Andrassy din anii 1871-75.

Un lucru care totdeauna a deșteptat mirarea noastră este disprețul adânc pentru publicul cititor ce se dovedește în aceste procedări de polemică; nemărginita încredere ce are d. Rosetti în ignoranța și ușurința clienților „Românului”; desăvârșita lipsă de respect pentru acel popor cu care stă la vorbă, pe care pe față-l tămâiază, și pe care-l numește suveran, dar pe care-n fapt [î]l batjocorește ca curtezanii de opere bufe pe regele Hurluberlu I-ul sau Cacatoes al XIII-lea.

Cum nu se teme ca nu cumva printre cititorii jurnalului său să se găsească vrun om în fire și cu mințile întregi care să- și zică: „Dar proști ne mai crede d. Rosetti pe noi românii când vine de ne vorbește de comștiune și imoralitate !” Cum poate să creadă d-lui că noi, în această țară, nu ne cunoaștem unii pe alții? Că nu știm cine este cinstit și cine nu? Că n-am auzit unde se află stările scandaloase și lefurile cumulate? În ce parte dezinteresarea și în ce parte specula nerușinată a tot ce este mai sfânt?

Ne zice d. Rosetti: colegiurile restrânse sunt imorale și corupte; colegiele numeroase sunt azilul virtuții și al independenții.

Dar, pentru Dumnezeu, am înțelege aceste afirmări dacă legea electorală n-ar fi creat decât colegiuri restrânse; în lipsa unui punct de comparațiune, iluziunile ar fi permise; și am

înțelege ca să se facă o încercare nouă, o experiență a cărei rezultate fiind necunoscute încă ar putea da legitime speranțe de îndreptare a relelor existente.

Dar acesta este cazul? Oare cu legea din 1866 n-am experimentat și colegiile numeroase ca și cele restrânse, cele cu vot direct ca și cele cu două graduri de votare? Nu le cunoaștem pe toate? Nu le-am văzut funcționând?

Ce ne zice d. Rosetti? Colegiurile restrânse sunt imorale; colegiurile numeroase sunt azilul virtuții; colegiurile restrânse permit falsificarea voinței națiunii; cu colegiuri numeroase vom avea o adevărată reprezentare națională.

Și, ca o ironie a destinului, tocmai în momentul când d. Rosetti ne făcea un tablou încântător al veacului de aur ce ne așteaptă când vom avea numai colegii numeroase, tocmai a doua zi după apelul ce face alegătorilor coleg. [al] IV-lea ca să trimeată țărani în sânul Adunării legiuitoare, colegiul cel mai numeros, colegiul țăranilor, colegiul celor patru milioane de săteni, stâlpul și temeliea casei românești trimite în Cameră pe d. Ștefănică Bellio la Teleorman, pe d. P. Grădișteanu la Tecuci, cum trimisese odinioară pe d. Oscar Eliat la Râmnicu Vâlci. Iată adevărații reprezentanți ai țăranilor; iată adevărata expresie a clasei muncitoare din România, adevărații propovăduitori ai regimului de virtute care va înlocui vechea corupție !...

Față cu sploziunea (ca să vorbim ca stilisti de la „Românul” !) de ilaritate care izbucni la știrea că sub regimul libertății alegerilor d. Ștefănică Bellio este alesul colegiului țărănesc din Teleorman credeți oare că „Românul” a rămas fără cuvânt? Nu: alții poate s-ar fi încurcat în splicațiunile lor; organul d-lui Rosetti își aduse aminte de vorba românească: „Nu crede bărbățele ce vezi tu, crede ce-ți zic eu” și, fără nici o sfială, nici una nici două, el ne dăruie nouă, opozanților, reapiționarilor, pe d. Ștefănică Bellio.

Dar vai! d. Bellio, socrul de ieri, de azi și de mâine, reclama, se supăra: el și răspunse scurt și coprinzător: „D-le redactor, rău m-ați trecut între reapționari și antirevizioniști: sunt ultraliberal și ultrarevizionist”.

Ai dreptate, d-le Ștefănică Bellio! Așa e: noi românii suntem imorali, desfrânați. D-ta ai să ne îndreptezi. Nu știm ce este munca, probitatea; o să ne înveți d-ta. Lascar Catargiu, generalul Manu, G. Vernescu, Al. Lahovari, Gr. Păulescu, Al. Știrbei etc. sunt niște nenorociți, corupți și corupători; o să-i faci dumneata oameni de treabă; ei reprezintă trecutul, d-ta ești viitorul; ei au jefuit pe țărani, [î]i vei apăra d-ta.

Du-te dar la Adunarea din Dealul Mitropoliei; nu vei mai avea nenorocirea d' a găsi acolo pe acei oameni corupți: ei au fugit și v-au lăsat liberi să moralizați Țara românească. Te vei întâlni acolo cu d, Petre Grădișteanu, reprezentantul țăranilor din Tecuci; cu d. Stolojan, care a tratat în Cameră pe d. Skileru de cămătar care despoaie și ruinează pe țărani; cu Skileru, care a aruncat în fața lui Stolojan milioanele câștigate în timpul ministeriului său; cu Mihălescu – warsawsky și alți atâția, și cu toți împreună veți lucra la regenerarea morală a Țării românești; veți stârpi corupțiunea și imoralitatea; din ticăloși și necinstiți ce eram până acum ne veți face oameni de treabă...

Numai, pentru Dumnezeu! deși ultraliberal și ultrarevizionist, moderează-te puțin, ca nu cumva, din mult zel, să ne moralizezi prea mult și să nu ieșim toți după chipul și asemănarea d-tale.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1882-1883, 1888-1889

„TIMPUL”, „ROMÂNIA LIBERĂ”, „FÂNTÂNA BLANDUZIEI”

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

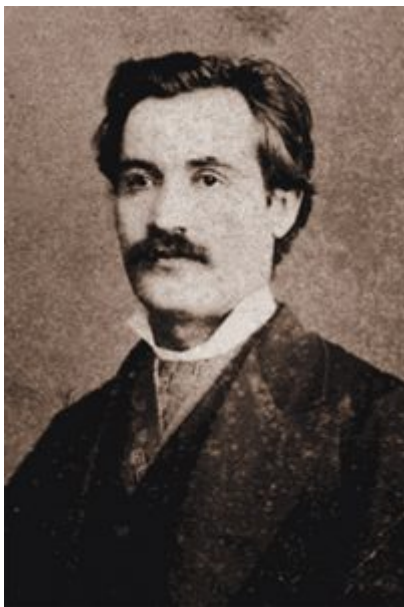
Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XIII

Mihai-Eminescu.Ro

[„PARTIDA ȘTEFAN BELLIO...”] – de Mihai Eminescu [21 mai 1883]

Partida Ștefan Bellio, C. A. Rosetti, Dimancea, Costinescu, Epurescu, ca să nu mai cităm decât cele mai mari ilustrațiuni ale ei, neîncetat a aruncat prin ziarul „Românul” invective opozițiunii unite, care n-a priceput și nu pricepe, n-a simțit și nu simte, n-a prețuit și nu prețuiește binefacerile nespuse

ale revizuirii constituționale.

Acești îndărătnici nu vor să recunoască moralitatea și curățenia unei reforme electorale votate sub auspiciile de mai sus. În fața neomeniei acestor retrograzi, organul d-lui Ștefan Bellio, C. A. Rosetti, Costinescu, Dimancea, Epurescu e tutti quanti, sleind se vede toate argumentele serioase, recurge și la câteva glume de bun – gust, comparând pe senatorii și deputații ce s-au retras din această nobilă și onestă societate cu cuirasierii din Marea Ducesă de Gerolstein, foarte viteji în cuvinte, dar la luptă neajungând niciodată la timp. Mai întâi de toate, acei cuirasieri nu se află în Marea Ducesă de Gerolstein, dar în altă operetă bufă, numită Les Brigands (sau Tâlharii).

Daca d-nu Rosetti cita pe Corneille și pe Racine, i-am fi iertat asemenea confuziuni, dar în materie de literatură bufonă [î]l credeam că-și cunoaște mai bine autorii clasici. Odată restabilită exactitatea citațiunii, ne vom învoi și noi cu

„Românul” a spune că opoziția, care reprezintă după dânsul pe cuirasieri, într-adevăr poate prea târziu a sosit; de-aceea Les Brigands sau Tâlharii sunt stăpâni pe situațiune și au drept, o mărturisim și noi, să râză de jandarmi, întocmai ca tovarășii lor din opereta lui Offenbach.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1882-1883, 1888-1889

„TIMPUL”, „ROMÂNIA LIBERĂ”, „FÂNTÂNA BLANDUZIEI”

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

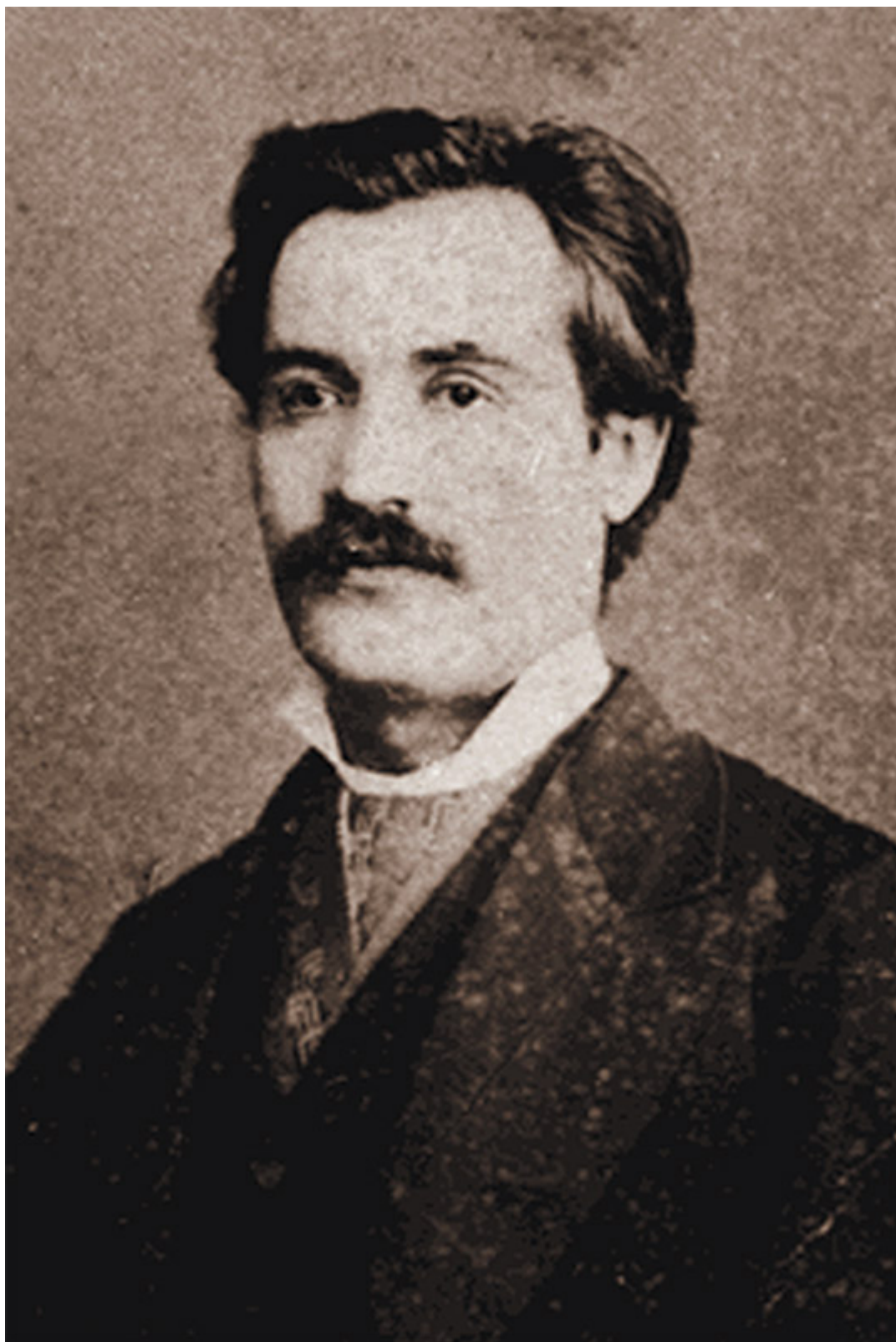
Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XIII

Mihai-Eminescu.Ro

**[„DIN CAUZA UNEI
SELECȚIUNI...”] – de Mihai
Eminescu [21 mai 1883]**

Din cauza unei selecțiuni mărginite la un număr mic de indivizi, împreună cu sleirea progresivă a productivității pământului pe care trăiesc, se nasc, mai cu seamă în locuri izolate de munte, gușații cretinizați – neaude – neavede-neagreul pământului, mai mult bușteni decât oameni. Atât organele simțurilor cât și iritabilitatea musculară sunt

degenerate la acești oameni: nici impresii din afară, nici motive dinlăuntru nu sunt în stare a-i mișca în mod normal.

Se vede că d. Ion Brătianu a comandat Chirișopolilor săi ca cu asemenea indivizi să-i populeze simulacrul de Adunare din Dealul Mitropoliei; căci te trec fiorii când vezi menajeria ce se crede chemată a modifica legea fundamentală a țării și care în realitate n-a fost înjghebată decât pentru a se opera o lovire de stat.

Mulți roșii sunt de-o decrepitudine fizică vădită; mulți n-au două dramuri de creieri veritabili în cap; dar pentru cei mai mulți cretinismul moral e semnul distinctiv al existenței lor.

Nu avem deloc de gând de-a ne supăra pentru asta. Nimeni nu se mai supără pe bolnavii incurabili. Simptomele patente ne împing însă a scrie șiruri ca o încercare de studiu psihopatic nicidecum ca o apostrofă politică.

Cum să numim în adevăr pe aceste bipede cari n-au nici rușine, nici onoare, nici remușcare, cari, incapabile de bine și adevăr, nu pot fi puse în mișcare de nici un motiv abstract și uman, ci numai de nesațiul pântecelui și de viciile cari – i mănâncă pe la toate încheieturile?

Cine cunoaște de ex. pe acest Dimancea, foarte mărginit și foarte impertinent, care nu pricepe nimic și s' amestecă în toate, care nu-și datorește cariera sa decât împrejurării că e nepot al d-lui Brătianu, cine cunoaște pe Vilacrose, înțelepțit, precum am zis, în sacerdoțiul templelor Venerei vulgivate, pe ultrarevizionistul și ultraliberalul d. Ștefan Belio, cunoscut pentru fel de fel de ultrarevizuiri de altă natură, cine cunoaște pe luceferii negri Epurescu – fundescu, născuți amândoi sub zodia ciorilor, și vede această introlucare prezidată de cel mai fără de scrupul, cel mai cinic și mai sofist dintre ei, de veneticul care plătește cu ură binefacerile patriei sale adoptive – n-ar mai fi adoptat-o! – acela își poate face o idee de situația în care se află

omul cuvântător rătăcit din fatalitate în acea menajerie.

Închipuiască-și cineva la ce rol ar fi fost redusă opoziția rămânând în acea mișină.

Închipuiască-și cineva că oameni onești și serioși erau trimiși acolo ca să vorbească – cu cine? Să convingă – pe cine?

Pe-un Dimancea, pe-un Epurescu, pe Vilacrose, pe dolichodactilul Costinescu, pe mucenicul Simeon?

E cu puțință a vorbi cu asemenea oameni, necum a-i convinge? Sunt ei oameni? Sunt în stare să aprecieze un adevăr, să înțeleagă o idee, să simtă greutatea unui lucru, când ei n-au Dumnezeu, n-au scupule, n-au conștiință? Când nici o izbire morală nu mai e 'n stare a-i face să roșească?

E ca și când Laplace ar fi trimis să explice mecanica cerească și ordinea divină a lucrurilor din lume înaintea unei adunări de idioți !

Lucrul cel mai bun pe care opoziția putea să-l facă era să nu recunoască această întrolucare, s-o părăsească înainte de-a se constitui. Ceea ce s-a făcut. Astfel oamenii mai întregi și mai luminați din țară au scăpat de sarcina penibilă de-a sta de vorbă și de ceartă cu toată strânsura comună, ignorantă și malonestă din care se compune majoritatea roșie. Mai au gust să înjure și să întrerupă? Înjure-se încai ei în ei, injure reciproc pe cei ce-au fost în stare a produce asemenea caricaturi morale cum sunt ei. Cu oameni în puterea cuvântului nu sunt vrednici să vorbească și nu vor mai vorbi.

Și d. Ioan Brătianu gândește să prefacă strânsura aceasta în Adunare ordinară? Va să zică vrea d-sa să mai domnească patru cinci ani cu o majoritate compusă din... scursăturile corupției sale administrative?

Nul și neavenit e tot ce fac, tot ce zic acești oameni.

Pușcăria și carantina propuse de fostul lor prezident de Consiliu și fost prezident de Cameră, de fratele drept al actualului prim ministru, iată ce merită acești oameni, iar nu să dicteze legile unei țări.

Zilnic hidoasa pocitură, precum numește nemuritorul Alecsandri pe reptilul care a mușcat țara aceasta de călcâiul ei achilic, ne vine cu rețete revizioniste în „Pseudo – românul „, adecă ar vrea să discute. Ca și când oameni ca pocitura, al căror creier, prin preformațiune ereditară, e predestinat a produce neadevăr și vicleșug, pot să discute cu noi onest și fără sofisme vre-o cestiune din lume.

Bună-rea fie Constituția, n-o discutăm cu oameni cari n-au dreptul de-a o discuta cu noi. Pact între țară și dinastie, Constituția e un instrument de pace internă, întărit prin jurământul regelui, e proprietatea țării. Numai reprezentanții țării, nu reprezentanții lui Pelin și Țepeluș, au dreptul de-a o schimba. Nu avem a discuta cu furi și gazde de furi prețul și calitatea unor lucruri cari nu sunt ale lor.

Nu cei amenințați cu pușcăria și carantina de propriul lor șef pot modifica o iotă măcar din ceea ce constituie legământul între țară și Coroană. Nu apetiturile gaștei, pe care d. Ioan Brătianu însuși a declarat în Senat a nu le mai putea sătura, pot să determine direcțiunea de mișcare a unei țări cari a trăit și s-a mișcat de la 1200 și până azi, în timp pe când cele mai multe din mutrele confiscate ale acestei introlucări se aflau încă peste Dunăre, încinse cu tei și vânzând bragă.

Nu poate țara aceasta, pururea liberă și pururea vârtoasă prin caracterul poporului ei, să îngăduie a fi cretinizată cu de-a sila prin legi inspirate bilateral de demagogia cosmopolită și de tendențele absolutismului personal. Nu discutăm libertatea noastră și a poporului nostru cu cârdul de ciori pe cari le-am emancipat. Între liber și libert nu există punere la cale în privința dreptului public, căci condițiile sunt absolut inegale. Cel dentăi n-are decât de pierdut, cel de-al doilea

numai de câștigat.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1882-1883, 1888-1889

„TIMPUL”, „ROMÂNIA LIBERĂ”, „FÂNTÂNA BLANDUZIEI”

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

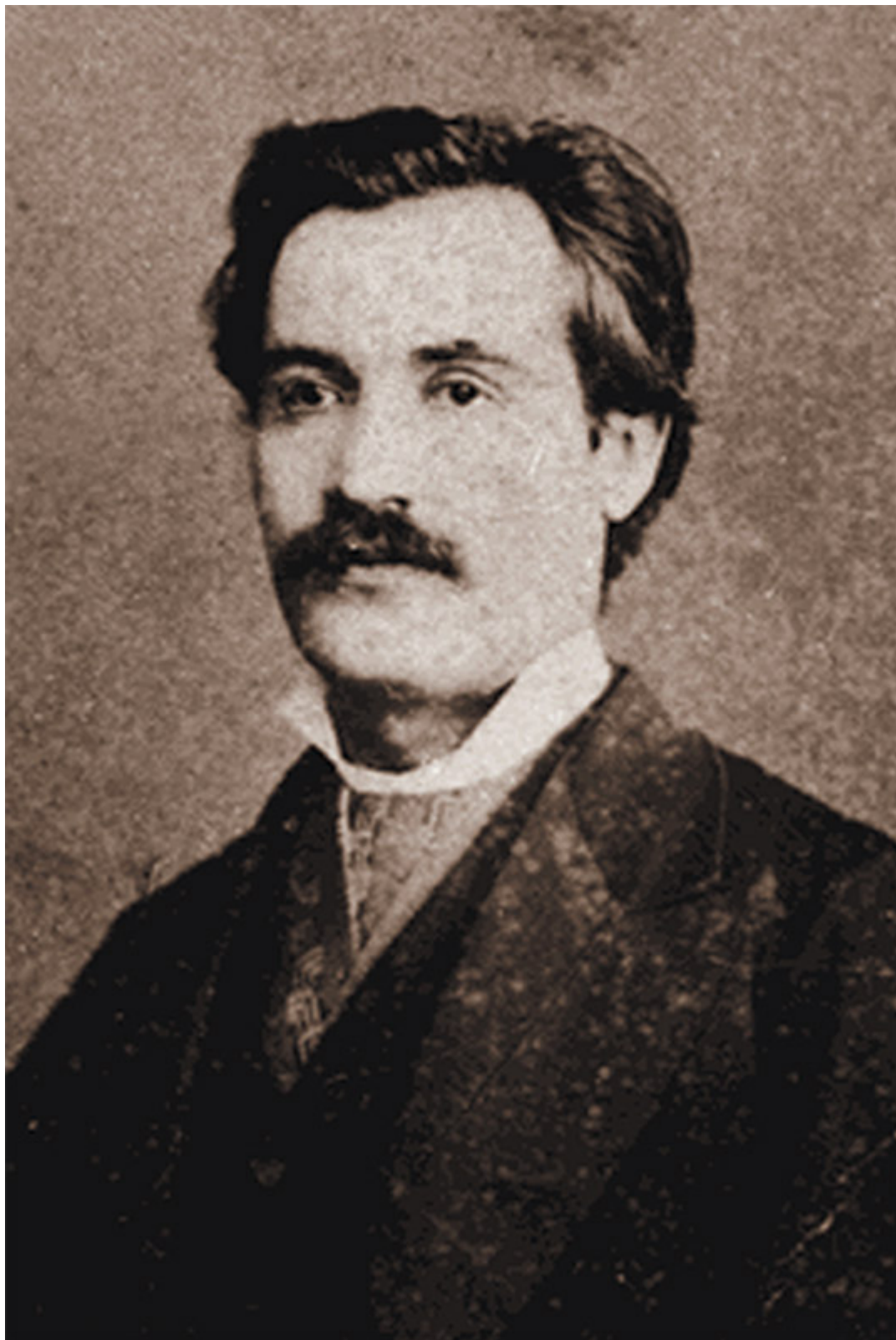
Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XIII

Mihai-Eminescu.Ro

**[„ÎNFIINȚAREA UNEI
MITROPOLII...”] – de Mihai
Eminescu [20 mai 1883]**

Înființarea unei mitropolii romano – catolice în București ne-a dovedit fără îndoială o lipsă de tact din partea Scaunului papal.

Creștinii eterodocși, mai ales cei de confesiune catolică, au fost în toate timpurile nu numai tolerați, ci chiar și

îmbrățișați pe pământul românesc. Vechea episcopie a Milcovului o singură dată a fost amenințată, sub Despot Vodă Herculidul, care nu era de legea țării (ci calvin), s-a bucurat însă totdeauna de protecția Domnilor pământenii ai Moldovii. Tot astfel episcopia catolică din Târgoviște. De asemenea guvernul imperial austriac, luând măsuri pe la începutul secolului trecut pentru strămutarea la Craiova a Scaunului episcopal de Nicopoli, n-a întâmpinat nici o rezistență în Oltenia. În timpul nostru, în sfârșit, biserica papală a înființat în țară mai multe așezăminte de învățământ, fără ca prin aceasta să fi deșteptat vreo prevenție în opinia publică a țării. Ba, atunci când monseniorul Paoli a pus în lucrare proiectul său de a zidi o catedrală catolică în București, românii ortodocși au contribuit deopotrivă cu străinii catolici aflați în țară pentru ca aceștia să-și poată vedea cât mai curând dorința împlinită. Au fost dar românii atât de toleranți încât au privit cu un fel de mulțumire cum încet – încet se organizează în mijlocul lor o biserică ai cărei membri sunt aproape toți străini, a cărei preoțime e adusă din alte țări, al cărei cap atârnă de o putere străină și nu are datoria de-a se supune legilor țării. Tari în credința lor, românii nu s-au temut de biserica papală și-au respectat pe aceia cari, deși eterodocși, țineau să se închine în felul lor.

Înființând metropolia de la București Scaunul papal i-a silit pe românii ce țin la unitatea confesională a neamului lor să înceapă o luptă hotărâtă în contra bisericii catolice. Căci dintre două una: ori noua metropolie s-a înființat fiindcă s-au sporit creștinii de rit latin în România – și atunci e rău; ori s-a înființat fiindcă se sperează că ei se vor spori pe viitor – și atunci e și mai rău. Interesul nostru național este ca noi și numai noi să ne sporim în țara pe care noi și numai noi am apărat-o timp de veacuri, noi și numai noi am pregătit-o prin curățuri pentru cultură; trebuie dar să combatem pe toți cari lucrează în vederea unui element străin.

Dar lipsa de tact a Scaunului papal e mult mai gravă.

Moldova a avut trei Domni eterodocși; unul a înființat episcopia romano – catolică a Siretiului, altul și-a dat silință să lățească protestantismul în Moldova, iar despre al treilea, Gaspar Vodă Grațiani, care trecuse chiar (cu învoirea papei) la confesia ortodoxă, cronicarul zice următoarele: „Acest Gaspar Vodă niciodată post nu au avut, ci, pre ascuns, în toate posturile mânca carne.”

Popor ce veacuri de-a rândul a luptat pentru lege, românii au identificat religia cu naționalitatea și-i socotesc străini pe toți cei ce nu sunt de legea neamului românesc, străini și chiar mai puțin curați, mai prejos de noi. Ei totuși au primit cu entuziasm pe Domnitorul de confesie romano – catolică. Ce-i drept, speranța poporului român a fost, și este, că dinastia întemeiată de acest Domn nu va fi catolică, ci românească, adică ortodoxă; timp de șaptesprezece ani însă niciodată nu s-a simțit în țară că avem domn eterodox. Chiar atunci când nu mai rămăsese nici un mijloc neiertat de care actualii consiliari ai Majestății Sale să nu se fi folosit ca să combată tronul, cestiunea confesională a rămas neatinsă. Nu ne aducem aminte ca binemeritul literat Orășanu să fi zis vreodată în vreuna din eminentele sale satire că Domnul e papistaș; nu s-a folosit de această armă, pentru că știa că s-ar fi indignat chiar și patronii săi, cari altfel aplaudau orice atac făcut contra tronului.

Înființându-se metropolia catolică din București, spiritul public al poporului român a trebuit să se schimbe și astăzi e cu puțință ca să se atace tronul din punctul de vedere confesional.

În toate timpurile, Scaunul papal i-a socotit pe principii catolici drept agenți ai propagandei catolice.

Străbunii noștri au fost persecutați de către regii catolici ai Ungariei nu pentru că erau români, ci pentru că papa îi

amenința pe regi cu escomunicarea dacă vor fi îngăduitori cu schismaticii. O mare parte din românii din munții despre nord a părăsit, sub Bogdan Vodă Dragoș, patria lor, a Maramureșului, pentru că un rege catolic voia să le impună confesiunea catolică. Frații noștri rămași în Ardeal au suferit veacuri întregi cele mai mari asupriri anume pentru că nu erau catolici. Habsburgii, luând stăpânirea asupra Ardealului, izbutesc în scurt timp a desființa metropolia ortodoxă de la Alba-Iulia, pe-al cărei titular [î]l sfințea de drept mitropolitul din București. Prin asta produc între români dezbinarea confesională care i-a slăbit atât de mult. Tot acei Habsburgi, luând stăpânirea Olteniei, încep să organizeze propaganda catolică și desigur ei ar fi izbutit să provoace o dezbinare confesională în Oltenia dacă Tractatul de Belgrad nu-i silea să se retragă.

Astăzi însă, după o sută și cincizeci de ani, Scaunul papal urmează mai departe cu lucrarea începută atunci. Și care este momentul ales pentru aceasta?

Avem un Domn romano -catolic și cu părere de bine a fost primit în mijlocul nostru augustul moștenitor prezumptiv, al doilea Domn romano -catolic. Luând dar drept punct de plecare cele din trecut, Scaunul papal speră că protecția de care s-a bucurat biserica papală până acum va fi și mai întinsă pe viitor.

„Vom avea de astăzi înainte două biserici: una a țării, alta a Curții; doi capi bisericesti, unul părinte sufletesc al țării, iar altul al familiei regale și a-l celorlalți străini așezați în țară: între țară și dinastia este un abis netrecut.”

Astfel ar vorbi astăzi consilierii Maiestății Sale (d. Câmpineanu de ex.) dacă s-ar afla în opoziție și n-ar lipsi a produce efectul dorit asupra mulțimii lesne de condus la care s-ar fi adresând.

Nouă însă, șaptesprezece ani de domnie ne-au dat convingerea

că Maiestatea Sa a intrat în țară cu hotărârea de a duce mai departe tradițiunile bunilor Domni pământeni, ale lui Mircea și Ștefan, ale lui Matei Basarab, tradițiuni pre cari Constantin Vodă Brâncoveanu le-a sfințit prin martiriul său; și niciodată în timp de șaptesprezece ani nu am slăbit în această convingere, niciodată nu ni s-a dat ocazia să regretăm Domniile pământene.

Iar astăzi înființarea metropoliei catolice din București ne pune în nedumirire, pentru că ne cunoaștem adversarii și ne temem ca un cumva ei, într-un viitor mai apropiat ori mai depărtat, să recurgă la armele de cari astăzi nu se folosesc pentru că sunt la guvern și nu în opoziție.

Metropolia romano – catolică a fost creată anume spre a slăbi pozițiunea dinastiei de Hohenzollern în România: ea este una dintre măsurile prin care Austro-Ungaria, în deosebit Ungaria și mai îndeosebi poporul maghiar, voiește să-și asigure o înrâurire determinantă asupra popoarelor din Orient.

Coroana Ungariei este dată de un papă; cel dintâi rege al Ungariei a fost pus între sfinți și regii Ungariei toți au fost maiestăți apostolice. La anul 1526 coroana sfințită a Sfântului Ștefan a trecut la Habsburgi, cari, chiar mai înainte de-a fi purtat această coroană fuseseră cavaleri ai papismului, pentru al căruia triumf s-au luptat în Germania, în Țările de Jos, în Spania și în Orient timp de veacuri îndelungate. Tradițiile familiei de Habsburg, identice cu ale coroanei ungare, sunt dar acelea al căror fir se urmează acum prin România în Orient: metropolitul romano -catolic din București este, întocmai ca prezidentul Comisiunii Mixte, un agent al puterii austro-maghiare.

Domnul Kállay, unul dintre cei mai însemnați oameni politici ai maghiarilor, cunoscător al stărilor de lucruri din Orient, ne-a spus acum câteva zile că poporul maghiar este menit a fi mijlocitor între Apus și Răsărit.

Ideea nu e nouă, nu pentru întâia oară emisă. Acum vo cincizeci de ani, „cel mai mare maghiar”, comitele Szecheny, a scris o carte întreagă asupra ei. De-atunci încoa maghiarii își dau toată silința s-o vulgarizeze atât în Ungaria cât și în Europa.

Dar în timpul din urmă convingerea că maghiarii sunt incapabili a împlini această misiune se răspândește în sfere din ce în ce mai largi. Popor turanic, ci nu sunt capabili a primi nefalsificată cultura rasei noastre și, în același timp, n-au nici o legătură cu popoarele din Orient.

Întocmai dar precum papa a proclamat dogma infalibilității, pe când ea era pusă la îndoială de către catolici chiar, d-l Kállay proclamă că poporul maghiar e menit a duce cultura în Orient, când acest popor însuși începe a se îndoii mult și bine despre capacitatea lui în această privire.

Opintirile ce le face guvernul Ungariei spre a zădărnici încercările de dezvoltare a popoarelor nemaghiare sunt pentru omul cu judecata limpede tot atâte dovezi că maghiarii sunt un popor ce se simte amenințat în existența sa.

Aceasta ne-o mărturisesc maghiarii înșiși, atât prin ziarele lor cât și în Parlament.

În acelaș timp d-l Tisza își dă toată silința să câștige o înrâurire determinantă asupra bisericii sârbești din Ungaria. Actualul mitropolit sârbesc din Carlovăț e numit și impus. Acum câteva săptămâni acest mitropolit a consacrat pe mitropolitul anticanonic din Serbia, iar mai zilele acestea d-l Tisza, primind o deputațiune a bisericii sârbești, accentuează rangul de patriarh al mitropolitului sârbesc de la Carlovăț.

Sinodul „patriarhal” se va întruni așadar pe viitor la Buda-Pesta și aici se va muta mai curând ori mai târziu și scaunul „patriarhal”.

Maghiarii au dar relații cu Orientul, căci al doilea patriarh e la Buda-Pesta, iar jurisdicțiunea acestui patriarh se întinde peste ȋtarele Ungariei, deocamdată până în Serbia liberă, unde el a consacrat pe actualul mitropolit al independentului regat sârbesc.

Aceste relații cu popoarele din Orient sunt însă mai mult ori mai puțin problematice: maghiarii voiesc să aibă relații directe și de câțiva ani încoa ne-o spun mereu prin foile lor. Mitropolia romano – catolică înființată acum din nou e menită a le crea aceste relațiuni.

Aceasta o vor maghiarii și tot aceasta o voiește și dinastia Habsburgilor.

Răspândirea confesiunii romano – catolice a fost pentru Casa de Austria în toate timpurile o cestiune de putere, mai ales astăzi. Căci tot pe temelii confesionale se poartă lupta care de aproape trei sute de ani s-a încins între cele mai însemnate două dinastii din Germania, cea de Habsburg și cea de Hohenzollern. Această luptă se urmează în Germania sub forma de „Kulturkampf „, iar la noi se începe acum prin înființarea mitropoliei catolice. Politica Habsburgilor se bifurcă în următoarea dilemă: ori izbutesc să propage catolicismul în România – și atunci și-au ajuns scopul – ori întâmpină o rezistență hotărâtă la români, și atunci înstrăinează țara de domnul ei, care e un Hohenzollern, și atunci au ajuns un alt scop, tot atât de important.

Nu-i vom învinovăți pe maghiari, nici pe Habsburgi, pentru această politică agresivă: orișicine e răspunzător înaintea istoriei de mjiloacele cu cari ‘și urmărește scopul și nu anticipăm nici mersul, nici părerea istoriei.

Repetăm însă: a fost o lipsă de tact din partea Scaunului papal de a da mână de ajutor la punerea în lucrare a acestui plan. Căci, provocați fiind, noi vom fi datori a ne apăra și biserica papală va pierde poziția pe care a avut-o până acum

în țara noastră. Nu tăgăduim că Austro-Ungaria va putea găsi situațiuni în care ne va impune ceea ce pân' acum am dat de bună – voie; un lucru însă nu va putea să ni-l impuie nici o putere din lume: bunăvoința cu care i-am întâmpinat pe catolici pân' acum. Aceasta au pierdut-o, ni se pare, pentru totdeauna. Din ziua în care s-au făcut complici unei acțiuni îndreptate contra dinastiei și contra neamului românesc au pierdut orișice drept la simpatiile noastre, ne sunt deopotrivă cu păgânii și cu toți cei fără de lege.

Noi, poporul latin de confesie ortodoxă, suntem în realitate elementul menit a încheia lanțul dintre Apus și Răsărit; aceasta o simțim noi înșine, se simte în mare parte de opinia publică europeană, aceasta o voim și, dacă dinastia va împărtăși direcția de mișcare a poporului românesc, o vom și face.

Oricât de adânci ar fi dezbinările ce s-au produs în timpul din urmă în țara noastră, când e vorba de legea părinților noștri, care ne leagă de Orient, și de aspirațiunile noastre, care ne leagă de Occident și pe cari sperăm a le vedea întrupate în dinastie, vrăjmașii, oricari ar fi ei, ne vor găsi uniți și tot atât de tari în hotărârile noastre ca și în trecut.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1882-1883, 1888-1889

„TIMPUL”, „ROMÂNIA LIBERĂ”, „FÂNTÂNA BLANDUZIEI”

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XIII

Mihai-Eminescu.Ro